

Yttrande över betänkandet En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38), dnr 00395/2021

Beskrivning av ärendet

Helsingborgs stad har mottagit remiss över betänkandet En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38) för yttrande.

Det är en viktig uppdatering av lagen och en utveckling av de uppdrag en ordningsvakt kan utföra. Utredningen föreslår lagändringar som kan avlasta Polismyndigheten inom flera områden. Den tydliggör också att alla kan söka tillstånd för att använda ordningsvakt och att det står uttalat att ordningsvakt kan användas för att främja trygghet.

En avgörande del är att samverkan mellan aktuella parter formaliseras på grund av de olika roller och ansvar det innebär att anlita ordningsvakter:

En ordningsvakt lyder under Polismyndigheten, kommunen söker tillstånd för specifik plats och uppdrag samt finansierar uppdraget. Kommunen har inte operativ rådighet över ordningsvakter och anställande bevakningsbolag har arbetsgivaransvaret. I teorin skulle det kunna innebära att ordningsvakten kan bli omdirigerad till annan plats av anvisande polis eller utföra transporter åt Polismyndigheten och därmed skulle kommunens syfte med ordningsvakten uppdrag inte uppfyllas.

Synpunkter på förslaget om en ny lag för ordningsvakter

- Att tydligare ange att Polismyndighetens beaktar alla tre bedömningspunkterna tillsammans vid tillståndsansökan: art och omfattning, platt, samt polisens möjlighet till ledning och kontroll.
- Det bör vara en del vid tillståndsgivandet att ställa krav på samverkan med den som söker tillstånd.
- Skyldigheten för ordningsvakt att följa polismans anvisning kräver att Polismyndigheten har en upprättad samverkan med kommunen som anlitat ordningsvakter, så att dessa används på det sätt som är avsikten.
- Att polispersonal som utför ledning och kontroll är informerade om den enskilda ordningsvakten uppdrag och att det är säkerställt vilka anvisningar som en polis kan ge ordningsvakten.

- Ur ett samhällsperspektiv är det vinster i förslaget, att en berusad som omhändertagits av ordningsvakt också ska kunna transporteras av ordningsvakter till anvisad plats. För kommunen kan det innebära att det kommer att saknas ordningsvakter på de platser där vi har tillstånd att ha dem. Det uppstår en otydlighet om finansieringen utifrån att grunduppdraget utförs åt kommunen.
- Rapporteringsskyldighet gäller till Polismyndigheten. Kommunen behöver information i de delar som kan vara av vikt för det kommunala uppdraget kring trygghet och det pekar på vikten av en polisiär nationell plan för samverkan mellan aktuella parter.
- Vid Länsstyrelsen prövning av enskild bör ett yttrande från Polismyndigheten, som har insikter i den lokala brottsligheten, vara ett *ska*-krav.
- Enligt 14 kap 1§ i socialtjänstlagen har polismyndigheten skyldighet att anmäla om man befarar att ett barn är i fara. Den skyldigheten kan läggas direkt på ordningsvakten för en ökad snabbhet i ärendet.
- Lagstiftaren bör säkerställa Polismyndighetens uppdrag att skapa en nationell strategi med en rättssäker standard för samverkan.
- Kommunikationen är vital för ordningsvaktens arbetsmiljö och säkerhet och därför bör det tydliggöras vem som ansvarar för och finansierar raketutrustningen.

Bakgrund

Helsingborgs stad arbetar stadsövergripande och i samverkan med andra myndigheter och organisationer kring brottsutsatta platser i den offentliga miljön och platser som kan upplevas som otrygga.

Kommunen förfogar inte över brottsbekämpande resurser, och kan inte ställa krav på Polismyndighetens uppdrag och prioriteringar. Ordningsvakter är den brottsförebyggande resurs som kommunen kan avtala om och förfoga över, efter Polismyndighetens tillstånd.

I januari 2023 kommer, med all sannolikhet, en ny lag om brottsförebyggande arbete i kommunerna, som kommer att kräva ett väl fungerande samarbete med framförallt Polismyndigheten. Den nya ordningsvaktslagen innehåll och möjligheter blir viktiga för kommunen i kommande uppdrag.

Det finns risk att det kommer att råda brist på ordningsvakter. Polisen har möjlighet att anlita externa parter för utbildning, vilket inte sker i dagsläget.

Yttrande

Utifrån betänkandet lämnar Helsingborgs stad följande synpunkter utifrån vårt kommunala perspektiv:

1.1 Förslag till lag om ordningsvakter

§4 Förutsättningar för tillstånd

I föreslagen lagtext ser vi möjligheter att komplettera med:

- Att tydligare ange att Polismyndighetens beaktar alla tre punkterna tillsammans vid bedömning av tillstånd, så inte punkt 3 riskerar att enskilt påverka att tillstånd inte kan ges.
 1. vilken art och omfattning ska uppdraget ha,
 2. var uppdraget ska utföras, och
 3. vilka möjligheter till ledning och kontroll Polismyndigheten kommer att ha över ordningsvakternas arbete.
- Att ställa krav på samverkan med den som söker tillstånd, bör vara en del vid tillståndsgivandet. Framförallt när tillståndsansökningar kommer från det offentliga.

§11 Ledning och kontroll

- Skyldigheten att följa polismans anvisning kräver att samverkan är upprättat med kommunen som anlitat ordningsvakter, så att dessa används på det sätt som är avsikten.
- Att polispersonal som utövar ledning och kontroll är informerade och insatta i den enskilda ordningsvaktens uppdrag och att det är säkerställt vilka anvisningar som en polis kan ge ordningsvakten.

Kommunen har ingen rådighet över ledning och kontroll enligt lagförslaget, men är den part som sökt tillståndet av specifika skäl, samt finansierar ordningsvakterna.

Bevakningsföretag har arbetsmiljöansvaret för sina anställda ordningsvakter, men de har heller ingen rådighet över polismans anvisning.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m.

- Ur ett samhällsperspektiv är det vinster i förslaget, att en berusad som omhändertagits av ordningsvakt också ska kunna transporteras av ordningsvakter till anvisad plats. För kommunen kan det innebära att det uppstår luckor i ordningsvakternas närvaro på de platser där vi har tillstånd att ha dem. Det uppstår en otydlighet om finansieringen utifrån att grunduppdraget utförs åt kommunen. Utredningen ger inte svar på vem som ska finansiera Polismyndighetens användande av ordningsvakt för transport och den är inte beskriven i konsekvensanalysen *kap. 11.3 för kommuner* eller *kap 11.4. ekonomiska konsekvenser*.
Det kan jämföras med exempelvis kommunal kamerabevakning där Polismyndigheten beslutat att kommuner inte kan finansiera kamerautrustning åt polisen, men det kan eventuellt bli aktuellt att kommunen betalar för polisiära transporter utförda av kommunens anlitate ordningsvakter.

1.8 Förslag till förordning om ordningsvakter

§9, 10, 11 och 12 Rapporteringsskyldighet

- En ordningsvakt som är anlita av kommunen för att till exempel främja trygghet på en offentlig plats har enligt lagen skyldighet att

rapportera till Polismyndigheten. Kommunen behöver information i de delar som kan vara av vikt för det kommunala uppdraget kring trygghet och det pekar på vikten av en polisiär nationell plan för samverkan mellan aktuella parter.

1.9 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1989:149) om bevakningsföretag

- Ett yttrande från Polismyndigheten som har insikter i den lokala brottsligheten bör vara ett ska-krav.

Utredningen föreslår att länsstyrelsen *bör* inhämta ett yttrande från Polismyndigheten rörande sökandens lämplighet. När kommunen upphandlar bevakningstjänster ställer vi krav på att man har tillstånd från länsstyrelsen. Därför är det mycket viktigt att Länsstyrelsen godkännande är underbyggt på så bred basis som möjligt, eftersom avtalat bevakningsbolag kommer att få insikt i hela kommunens säkerhetsarbete.

5.5.3 Rapporteringsskyldighet

- Enligt 14 kap 1§ i socialtjänstlagen har polismyndigheten skyldighet att anmäla om man befarar att ett barn är i fara. Den skyldigheten skulle kunna läggas direkt på ordningsvakten för en ökad snabbhet i ärendet.

Utredningens övervägande anger att ordningsvakter rapporterar till Polismyndigheten om de vidtagit åtgärder som ingriper i grundlagsskyddad rättighet. Om det gäller barn i fara så rapporterar Polismyndigheten i sin tur vidare till socialtjänsten.

5.5.5 Samverkan mellan Polismyndigheten, ordningsvakter och ordningsvakternas arbets- eller uppdragsgivare

- Lagstiftaren bör säkerställa Polismyndighetens uppdrag att skapa en nationell strategi med en rättssäker standard för samverkan.

Samverkan är extra viktig när uppdragsgivare inte får en uttalad roll eller befogenhet i lagtexten. Därför är polismyndighetens planerade nationella struktur för yttre ram för samverkan mycket viktig för vår kommun. Utredaren påtalar att genom en god samverkan ökar möjligheten i att få tillstånd.

Helsingborgs stad arbetar brottsförebyggande i samverkan enligt samma modell som Örebro kommun, vilken utredningen tar upp som exempel. Helsingborgs lokala polismyndighet deltar i kommunens veckovisa möten. Samverkan bedrivs utifrån vår samverkansöverenskommelse, som i egentlig mening inte är tvingande, men mycket viktigt för ett samlat brottsförebyggande arbete.

5.5.6 Ett gemensamt kommunikationssystem

Det är viktigt att kommande lagstiftning kompletteras med:

- Kommunikationen är vital för ordningsvaktens arbetsmiljö och säkerhet och därför bör det tydliggöras vem som ansvarar för och finansierar rakelutrustningen.

Kommunikation via systemet Rakel är en fråga mellan polis och aktuellt bevakningsföretag. Kommunen har inte rådighet över kommunikation med Rakel inom polisens verksamhet. Vi ser en risk för att kostnaden hamnar hos kommunen. Det kan påverka de krav som kommunen ställer vid upphandling av bevakningsföretag, om det är oklart vem som finansierar Rakel.

Helsingborg den 6 oktober 2021

Peter Danielsson
Kommunstyrelsens ordförande

§ 182

Dnr 00395/2021

Yttrande över betänkandet En ny lag om ordningsvakter m m (SOU 2021:38)

Sammanfattning

Helsingborgs stad har mottagit remiss över betänkandet En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38) för yttrande.

Det är en viktig uppdatering av lagen och en utveckling av de uppdrag en ordningsvakt kan utföra. Utredningen föreslår lagändringar som kan avlasta Polismyndigheten inom flera områden. Den tydliggör också att alla kan söka tillstånd för att använda ordningsvakt och att det står uttalat att ordningsvakt kan användas för att främja trygghet.

Stadsledningsförvaltningens förslag till kommunstyrelsen är att till Justitiedepartementet lämna yttrande enligt upprättat förslag samt att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Ordförandens förslag

Ordföranden instämmer i förvaltningens bedömning. Förslagen i betänkandet är en viktig uppdatering av lagen och de uppdrag ordningsvakter kan utföra. Det är bra att det står uttalat att ordningsvakter kan användas för att främja trygghet och att det bör underlättas för aktörer att kunna söka tillstånd för användningen av dem.

Ordförandens förslag till kommunstyrelsen är

att till Justitiedepartementet lämna yttrande enligt upprättat förslag; samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Behandling av förslag

Ordföranden konstaterar att det bara finns ett förslag till beslut och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Kommunstyrelsen beslutar

att till Justitiedepartementet lämna yttrande enligt upprättat förslag; samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Beslutet ska skickas till

Handläggaren

Justitiedepartementet